NN 116/2018 (21.12.2018.), Zakon o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O UDŽBENICIMA I DRUGIM OBRAZOVNIM MATERIJALIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

Proglašavam Zakon o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 14. prosinca 2018.

Klasa: 011-01/18-01/220
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 19. prosinca 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O UDŽBENICIMA I DRUGIM OBRAZOVNIM MATERIJALIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

I . OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje postupak odobravanja, uvrštavanja u katalog, izbora i povlačenja iz uporabe udžbenika i drugih obrazovnih materijala za učenike osnovnih i srednjih škola.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Udžbenik

Članak 3.

(1) Udžbenik je obvezni obrazovni materijal u svim predmetima, izuzev predmeta s pretežno odgojnom komponentom, koji služi kao cjelovit izvor za ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih ishoda utvrđenih predmetnim kurikulumom, kao i očekivanja međupredmetnih tema za pojedini razred i predmet. Sadržaj i struktura udžbenika mora omogućavati učenicima samostalno učenje i stjecanje različitih razina i vrsta kompetencija, kao i vrednovanje usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda i očekivanja međupredmetnih tema.

(2) U smislu ovoga Zakona, predmetima s pretežno odgojnom komponentom smatraju se likovna, glazbena, tehnička te tjelesna i zdravstvena kultura.

(3) Udžbenik može biti tiskani i/ili elektronički, a može se sastojati od tiskanog i elektroničkog dijela. Tiskani oblik udžbenika oblikovan je na način da ne zahtijeva upisivanje rješenja ili odgovora na pitanja i predviđen je za višegodišnje korištenje.

(4) Elektronički udžbenik ili elektronički dio udžbenika mora sadržavati barem jednu od sljedećih triju značajki: dinamičko predočavanje, simulaciju (virtualni pokus) i interakciju (na relacijama učenik – sadržaj, učenik – nastavnik i/ili učenik – učenik). Radi tehničkog i metodičkog unaprjeđivanja, elektronički udžbenik ili elektronički dio udžbenika može se

izmijeniti bez procedure propisane ovim Zakonom po završetku nastavne godine u kojoj je udžbenik u upotrebi, a prije početka nove školske godine.

(5) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, tiskani udžbenik može biti radnog karaktera odnosno oblikovan na način da omogućuje upisivanje rješenja ili odgovora u razrednoj nastavi osnovne škole, i to samo za razrede i predmete utvrđene pravilnikom iz stavka 6. ovoga članka te za strane jezike u svim razredima osnovne i srednje škole. Udžbenici prilagođeni za učenike s teškoćama također mogu biti radnog karaktera.

(6) Znanstveni, pedagoški, psihološki, didaktičko-metodički, etički, jezični, likovno-grafički i tehnički zahtjevi za izradu udžbenika, kao i oblik udžbenika za pojedini predmet, razred i razinu obrazovanja, predstavljaju udžbenički standard, a utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar nadležan za obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar). Pravilnikom se utvrđuje i korištenje udžbenika za predmete s pretežno odgojnom komponentom.

Najveća dopuštena cijena i masa udžbenika

Članak 4.

(1) Najveća dopuštena cijena udžbenika u osnovnoj školi računa se prema sljedećoj formuli:

(satnica predmeta / ukupna satnica) * f * M

pri čemu je:

f – faktor koji za 1. – 4. razreda osnovne škole iznosi 0,1, za 5. i 6. razred iznosi 0,14, za 7. i 8. razred iznosi 0,155.

M – medijalna neto plaća u Republici Hrvatskoj prema zadnjem izvješću Državnog zavoda za statistiku objavljenom do datuma objave javnog poziva.

(2) Za udžbenike koji se sastoje od tiskanog i elektroničkog dijela udio cijene elektroničkog dijela udžbenika uređuje ministar pravilnikom sukladno komponentama elektroničkog udžbenika iz članka 3. stavka 6. ovoga Zakona.

(3) Ministar može odobriti korekciju cijene za elektroničke udžbenike ili elektroničke dijelove udžbenika koji su u Katalogu odobrenih udžbenika (u daljnjem tekstu: Katalog) ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

– ako je udžbenik u uporabi najmanje jednu nastavnu godinu

– ako je udžbenik izmijenjen sukladno članku 3. stavku 4. ovoga Zakona

– ako je došlo do promjene medijalne neto plaće u Republici Hrvatskoj za više od 10 %.

(4) Najveća dopuštena masa udžbenika u osnovnoj školi računa se prema sljedećoj formuli:

(satnica predmeta / ukupna satnica) * m

pri čemu je:

m – najveća dopuštena masa svih obveznih udžbenika, koja za 1. – 4. razreda osnovne škole iznosi 3 kg, za 5. i 6. razred 5 kg, za 7. i 8. razred 6 kg.

(5) Ukupna satnica u formulama iz stavaka 1. i 4. ovoga članka odnosi se na ukupnu satnicu obveznih predmeta u pojedinom razredu osnovne škole.

(6) Najveća dopuštena cijena i masa udžbenika iz stavaka 1. i 4. ovoga članka ne odnosi se na udžbenike prilagođene za učenike s poteškoćama.

(7) Najveća dopuštena masa udžbenika iz stavka 4. ovoga članka ne odnosi se na udžbenike za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina uvezene iz države matičnog naroda.

Ograničenja za udžbenike

Članak 5.

(1) Dužnosnici i službenici ministarstva nadležnog za obrazovanje te službenici ustanove za vanjsko vrednovanje obrazovanja i ustanova nadležnih za sustav odgoja i obrazovanja ne mogu biti autori, urednici niti recenzenti udžbenika.

(2) Udžbenici i drugi obrazovni materijali svojim sadržajem ne smiju biti protivni Ustavu Republike Hrvatske i proklamiranim načelima demokratskog poretka koji se posebice odnose na zaštitu ljudskih i manjinskih prava, temeljnih sloboda i prava čovjeka i građanina te ravnopravnost spolova. Sadržaj udžbenika treba štititi temeljne vrijednosti i baštinu Republike Hrvatske, kao i promicati nacionalni identitet.

(3) Udžbenici i drugi obrazovni materijali ne smiju sadržavati promidžbeni materijal.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, može se odobriti promidžbeni materijal u udžbenicima za strukovne predmete u kojima se ukratko predstavlja pravna osoba koja je udžbenik izradila ili čiju je izradu sufinancirala, a čija je djelatnost usko povezana sa strukovnim predmetom za koji se udžbenik izrađuje. Promidžbeni materijal može biti samo na zadnjoj stranici tiskanog udžbenika odnosno zasebnom dijelu elektroničkog dijela udžbenika, jasno označen i odvojen od obrazovnog materijala.

II. POSTUPAK UVRŠTAVANJA UDŽBENIKA U KATALOG ODOBRENIH UDŽBENIKA I ODABIR UDŽBENIKA

Javni poziv

Članak 6.

(1) Ministarstvo nadležno za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) namjeru izmjene Kataloga iskazuje javnim pozivom u kojem se navodi za koje se udžbenike mogu podnijeti prijave.

(2) Katalog za pojedini razred i predmet može se izmijeniti nakon što su udžbenici u uporabi najmanje četiri godine, osim ako izmjene kurikuluma ne zahtijevaju raniju izmjenu.

(3) Na javni poziv iz stavka 1. ovoga članka može se javiti svaka pravna osoba registrirana za nakladničku ili izdavačku djelatnost (u daljnjem tekstu: podnositelj).

(4) Rok za podnošenje prijave na javni poziv ne može biti kraći od 90 dana od dana objave poziva.

(5) Uz prijavu iz stavka 4. ovoga članka podnositelj prilaže:

– pristup elektroničkom udžbeniku za četiri osobe i/ili četiri primjerka tiskanog udžbenika

– sažeti prikaz koncepcije udžbenika s naznakama sadržajno-metodičkih uporišta na kojima se udžbenik temelji u pristupu razvoju učeničkih kompetencija

– sažetak metodičke i stručne recenzije

– izjavu o jezičnoj i grafičkoj uređenosti teksta

– izjavu odgovorne osobe da odgovara za sve pogreške koje se pojave u udžbeniku te da će ih otkloniti o vlastitom trošku.

Stručna procjena i odobravanje udžbenika

Članak 7.

(1) Postupak utvrđivanja usklađenosti udžbenika s predmetnim kurikulumom i međupredmetnim temama te pravilnikom iz članka 3. stavka 6. ovoga Zakona provode stručna povjerenstva koja imenuje ministar.

(2) Radi sprječavanja sukoba interesa, član stručnog povjerenstva prije početka rada potpisuje izjavu da nije autor udžbenika te da nije rodbinski ili poslovno povezan s autorom odnosno podnositeljem.

(3) U smislu odredbe stavka 2. ovoga članka smatrat će se da je član stručnog povjerenstva rodbinski povezan s autorom odnosno s podnositeljem ako su u bračnoj ili izvanbračnoj vezi, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, posvojitelj i posvojenik ili srodnici u pobočnoj lozi do drugog stupnja.

(4) U smislu odredbe stavka 2. ovoga članka smatrat će se da je član stručnog povjerenstva poslovno povezan s podnositeljem odnosno autorom ako on ili s njim rodbinski povezana osoba, u smislu odredbe stavka 3. ovoga članka, ima dionice ili poslovni udio podnositelja odnosno autora, ako su u radnom odnosu kod podnositelja odnosno autora te ako su u odnosu bilo kakve poslovne ovisnosti prema podnositelju odnosno autoru.

(5) Sastav stručnih povjerenstava iz stavka 1. ovoga članka je tajan, a način rada, postupak i kriterije za odabir članova propisuje ministar pravilnikom.

(6) Nakon završetka postupka odobravanja udžbenika lista članova stručnih povjerenstava poredanih abecednim redom bit će objavljena na mrežnim stranicama Ministarstva.

Rad stručnog povjerenstva

Članak 8.

(1) Stručno povjerenstvo nakon zaprimanja prijave iz članka 6. ovoga Zakona donosi stručno mišljenje o usklađenosti udžbenika s predmetnim kurikulumom i pravilnikom iz članka 3. stavka 6. ovoga Zakona, najkasnije 90 dana od dana zaprimanja prijave.

(2) Ako udžbenik nije usklađen s predmetnim kurikulumom i pravilnikom iz članka 3. stavka 6. ovoga Zakona, kao i u slučaju drugih nedostataka tehničke prirode, stručno povjerenstvo prije donošenja stručnog mišljenja vratit će udžbenik podnositelju jednom na doradu radi otklanjanja utvrđenih nedostataka.

(3) Nedostatke je podnositelj dužan ispraviti i dostaviti udžbenik Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave na doradu.

(4) Ako udžbenik nakon dorade nije usklađen s predmetnim kurikulumom i pravilnikom iz članka 3. stavka 6. ovoga Zakona, kao i u slučaju da podnositelj ne otkloni nedostatke u roku utvrđenom u stavku 3. ovoga članka, stručno povjerenstvo će donijeti negativno stručno mišljenje.